

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **M.K. i innych**

uniewinnionego od czynu z art. 231 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 9 stycznia 2025 r.,

wniosku obrońcy o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego M.M., A.D. i S.S. od udziału w sprawie kasacyjnej o sygnaturze akt II KK 588/23.

UZASADNIENIE

W dniu 5 grudnia 2024 r., pod sygnaturą II KK 588/23, zarejestrowana została w Sądzie Najwyższym sprawa kasacyjna spowodowana wniesieniem kasacji przez prokuratora na niekorzyść M.K., G.F. i J.R. oraz obrońcę G.F. Zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2023 r. sprawa ta przydzielona została do rozpoznania sędziemu M.M.. W dniu 22 grudnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy G.F. o zbadanie spełnienia przez wyznaczonego sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności w związku z okolicznościami jego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego (k – 41 – 42). Zarządzeniem z dnia 13 września 2024 r. (k – 67) wniosek ten został odrzucony. Dnia 13 listopada 2024 r. wyznaczony został termin rozprawy kasacyjnej oraz skład orzekający, który

miał rozpoznać wniesione kasacje. Z zarządzenia (k – 68) wynika, że sprawę rozpoznać ma Sąd Najwyższy w składzie: M.M., A.D. i S.S. W dniu 29 listopada 2024 r. wpłynął do Sądu Najwyższego wniosek obrońcy M.K., w którym „na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 ust. 1 EKPC, art. 47 KPP oraz art. 19 ust. 1 TUE, uwzględniając przy tym powołane niżej orzecznictwo krajowe i międzynarodowe, kwestionujące status Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) oraz status sędziów, zwłaszcza sędziów awansowanych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek tak ukształtowanej KRS, wniósł o wyłączenie od rozpoznania sprawy II KK 588/23 sędziów M.M., A.D. oraz S.S. z uwagi na brak spełnienia przez Nich wymogu instytucjonalnej bezstronności i niezawisłości, który wypracowany został w drodze orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (...), Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (...), a także Sądu Najwyższego celem zagwarantowania stronom prawa do bezstronnego i niezawisłego sądu ustanowionego ustawą. Do wniosku dołączono szereg dokumentów obrazujących drogę awansową poszczególnych sędziów.

Wniosek obrońcy M.K. jest zasadny.

Jest bezsporne, że sędziowie M.M., A.D. i S.S. zostali powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wadliwość tej procedury wykazana została w uchwałach trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20) oraz składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22.

Przepis art. 41 § 1 k.p.k. jest jednym z elementów chroniących prawo strony do niezależnego i bezstronnego sądu, co oznacza, że musi być on wykładany w ten sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. W ramach kontroli tego prawa trzeba mieć na uwadze, czy rozpoznanie sprawy przez określonego

sędziego będzie stanowiło o realizacji standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPC i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. postanowienie SN z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21). W sytuacji złożenia wniosku o wyłączenie jest oczywiste, że strona dostrzega wady w procedurze powołania na stanowisko wymienionych sędziów, które będą prowadziły do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, gdyby zasiadali oni w składzie rozstrzygającym sprawę. Taka konkluzja wynika z wyroku ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce oraz innych orzeczeń trybunałów europejskich. Każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPC wykładnią standardu z art. 6 ust. 1 EKPC (szerzej w tym zakresie np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 22 marca 2022 r., I KZP 13/21; zob. także postanowienie SN z dnia 15 września 2022 r., I KO 75/21), a to skutkuje przyjęciem, że orzekanie sędziów powołanych do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, ale także standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Stwierdzenie to jest tym bardziej uprawnione, gdy dostrzeże się, że EKPC w kolejnych swoich orzeczeniach przeciwko Polsce do takich samych wniosków doszedł na gruncie orzekania w Sądzie Najwyższym przez sędziów wadliwie powołanych do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz Izby Cywilnej (wyroki ETPC w sprawie Dolińska-Ficek oraz Ozimek, a także Advance Pharma sp. z o.o.). Z tych powodów, kierując się koniecznością zapewnienia stronie prawa do bezstronnego i niezależnego sądu ustanowionego ustawą (art. 6 ust. 1 EKPC), a także mając na uwadze konieczność wyeliminowania skutków w postaci ewentualnego żądania wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 3 k.p.k. oraz w celu ochrony Skarbu Państwa przed odpowiedzialnością odszkodowawczą, należało wyłączyć od udziału w sprawie sędziów M.M., A.D. i S.S. Dodać przy tym należy, że potrzebę wyłączenia wymienionych sędziów od udziału w różnych kategoriach spraw rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy dostrzegano już wielokrotnie – w odniesieniu do M.M. w przeszło trzydziestu sprawach (zob. m.in. V KK 681/21, I KK 301/22, IV KK 195/22, III KK 187/22, II KK 4/22, II KS 8/22, III KK 339/22, II KK

261/21, II KK 483/22, II KK 7/23, III KK 22/23, II KK 26/23, II KK 479/22, IV KK 279/23, II KK 393/23, V KK 272/22, III KO 117/23, V KK 266/23, IV KO 3/24, II KK 564/23, I KK 240/22, IV KO 47/24, IV KO 19/24, IV KO 47/24, I KK 123/24, IV KK 288/24, II KK KS 45/24, III KK 312/24, V KK 387/24, II KK 507/23 i IV KK 130/24, w stosunku do A.D. w niemal pięćdziesięciu sprawach (zob. m.in. V KK 272/22, II KK 393/23, II KK 4/22, IV KK 460/19, III KK 623/22, III KS 58/23, II KK 540/23, II KK 493/22, IV KK 279/23, II KK 320/22, III KS 71/23, II KK 507/23, III KK 406/23, II KK 360/23, V KK 266/23, III KK 437/23, II KK 440/23, V KK 162/22, III KO 26/24, IV KK 511/23, V KK 193/23, IV KK 333/22, III KO 39/24, I KK 124/24, V KK 119/24, V KK 217/24, IV KO 40/24, II KS 27/24, I KK 240/22, III KK 157/24, III KK 439/23, II KK 507/23, III KK 147/24, III KK 312/24, V KK 337/24, III KO 61/24, I KK 162/23, I KK 452/23, III KK 212/24, I KK 398/22, IV KO 40/24, V KK 522/24, II KK 576/22, III KK 27/24, I KK 301/22, a wobec S.S. w kilkunastu sprawach (zob. m.in. II KK 576/22, IV KK 333/22, IV KK 422/22, I KK 398/22, II KK 271/24, I KK 240/22, II KK 291/24, III KK 27/24, II KK 507/23, I KK 147/24, II KK 564/23, IV KK 339/24, I KK 301/22 i V KK 387/24).

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]